

Twitter (Liz Truss)

POLITIKA

Ujedinjeno Kraljevstvo na velikoj prekretnici nakon smrti Kraljice Elizabete II: "Beskrupulozna i ambiciozna" nova britanska premijerka

Autor Andrea Latinović

Objavljeno | Utorak, 13.09.2022.

Flipboard

Reddit

Pinterest

Whatsapp

Email

Davor Gjenero: Je li Liz Truss kratkotrajna politička zvijezda, ili ima šansu uspostaviti dugotrajniju administraciju i relevantniji utjecaj na procese u svojoj zemlji?

Piše: Andrea Latinović

Kada je nova britanska premijerka **Liz Truss** u utorak, 6. rujna 2022. godine primljena u svečanu audijenciju kod Njezinog Veličanstva, **kraljice Elizabete II**, zacijelo ni jedna, ni druga nisu slutile da će to biti posljednji službeni zadatak britanske kraljevske ikone.

Samo dva dana kasnije, u četvrtak, 8. rujna, u poslijepodnevnom satima, najdugovječnija monarhinja na svijetu, preminula je mirno u okružju svoje obitelji u omiljenom škotskom dvorcu Balmoral, u 96. godini života, nakon punih 70 godina vladavine. Ne samo Velikom Britanijom, već i svim članicama Commonwealtha.

Tragičan događaj kao početak premijerskog mandata

Liz Truss posljednja je političarka koja se rukovala s Elizabetom, započevši, nažalost, tim tragičnim događajem svoju premijersku karijeru.

No, najprije upoznajmo čitatelje tko je uopće ova 47-godišnjakinja, treća žena na toj poziciji u političkom životu Ujedinjenog Kraljevstva, nakon dugovječne i nikad dostignute "Željezne Lady", **Margaret Thatcher** i **Therese May**.

1 /inar se bez ikakvog razloga obrušio na popularnog pjevača i igrača: Oni nisu svjesni da nije u redu pjevati Thompsona

2 RACIJE U NJEMAČKOJ! Migrant nožem ubio curicu, a policija hapsi 'naciste' koji su kao htjeli srušiti vladu

3 HEIDENHEIMER ZEITUNG O HRVATSKOJ I KRAMARIČU: "Izbornik i igračić spremni su hodati kroz vatru za svoju zemlju!", "Hrvate spaja nacionalni identitet iz kojeg proizlazi poseban ponos na reprezentaciju"

Truss je pobijedila je svog protukandidata **Rishija Sunaka** na unutarstranačkim izborima vladajuće Konzervativne stranke i tako na čelu stranke i zemlje naslijedila dosadašnjeg premijera **Borisa Johnsona**, koji je morao podnijeti ostavku nakon niza afera, poznatog i po svojoj nekonvencionalnosti i ponašanju netipičnom za političara, posebice britanskog.

Doduše, Johnson se dugo opirao pritisku da podnese ostavku, ali na koncu su ga njegova vlada i stranka praktički prisilile na to nizom ostavki i prijetnjom izglasavanja nepovjerenja.

Britanci baš i ne vjeruju novoj predsjednici Vlade

No, Truss nije baš dočekana s oduševljenjem u britanskoj javnosti pa tako po posljednjim istraživanjima većina britanske javnosti, čak 52 posto, Britanaca smatra da će Truss biti "loša", čak i "užasna" premijerka, prema anketi YouGova iz prošlog mjeseca.

Nadalje, 43 posto ispitanika izjavilo je da joj "uopće" ne vjeruje da će se nositi s ključnim problemom rasta životnih troškova.

Truss je inače od rujna 2021. godine do trenutka dok nije izabrana za premijerku obnašala važnu dužnost ministrice vanjskih poslova u Johnsonovoj vladi, a prije toga, od 2019. dužnost ministrice za žene i jednakost. U Johnsonovoj je Vladi **19. prosinca 2021.** imenovana glavnom Vladinom pregovaračicom s **Europskom unijom** koja predsjedava Partnerskim vijećem EU-UK.

Njezini poznavatelji i politički protivnici opisuju je kao "beskrajno ambicioznu i beskrupuloznu oportunisticu".

I njezin je politički put neuobičajen; naime, ona potječe iz ljevičarske obitelji i u mladosti se prvo pridružila centrističkim Liberalnim demokratima pa je u to vrijeme zagovarala prilično progresivne stavove, od legalizacije kanabisa do ukidanja monarhije.

No, prije 26 godina, točnije, 1996. godine, pridružila se desnim konzervativcima, zatim je radila u privatnom sektoru za naftnog giganta Shell i telekomunikacijsku tvrtku Cable & Wireless, da bi se potom vratila u aktivnu politiku.

4 INTERVJU IVAN PENAVALA: Grad Vukovar je zasigurno jedno od najisplativijih mjesta za ulaganje u Republici Hrvatskoj zbog brojnih pogodnosti koje nudi poduzetnicima, a što oni i prepoznaju

5 Dalić poslao snažnu poruku zlim ljudima koji su ga htjeli smijeniti: Ova reprezentacija je mjesto domoljublja, zajedništva, ljubavi i hrvatske zastave

Je li po vama Pavao Vujnovac iz PPD trebao biti napadan zbog skupocjene ogrlice koju nije prijavio carini?

- Da, svaki građanin bi trebao biti javno prozvan ako mu se takvo nešto pronađe
- Ne, trebao je prijaviti ogrlicu, ali ako su mu ju i našli to je njegova privatna stvar

Odgovori

Polako se uspinjala ljestvicom u političkoj stranci; postala je zastupnica okruga Jugozapadni Norfolk na istoku Engleske 2010. godine, jedva politički "preživjevi" izvanbračnu aferu zbog koje je gotovo zauvijek ispala iz političke arene. Ipak, uspjela je opstati, unatoč ovoj neugodnosti koja se godinama vuče iza nje.

Od 2012. godine obnašala je nekoliko ministarskih i drugih dužnosti u obrazovanju, financijama i pravosuđu, a kada je preuzela vođenje Konzervativne stranke, koja trenutno ima uvjerljivu većinu u britanskom parlamentu, Lis Truss automatski je preuzela i funkciju premijera.

Najstarija parlamentarna demokracija na svijetu

Kako će se razvijati daljnja politička situacija na Otoku, dvije i pol godine nakon Brexita i u ozračju u kojem je Ujedinjeno Kraljevstvo nakon smrti kraljice Elizabete II i dolaskom na tron njezinog sina, 74-godišnjeg **Kralja Charlesa**, za Objektivno smo razgovarali s uglednim i poznatim političkim analitičarom i vrsnim znalцем međunarodnih odnosa, politologom **Davorom Gjenerom**.

"Preuzevi vođenje Konzervativne stranke, koja trenutno ima uvjerljivu većinu u britanskom parlamentu, Lis Truss automatski je preuzela i funkciju premijera. U najstarijoj parlamentarnoj demokraciji, naime, podrazumijeva se da je šef parlamentarne većine ujedno i prvi ministar, pa odmah po promjeni vodstva vladajuće stranke, monarh daje investituru novom šefu stranke.

Britanski parlamentarni sustav ima još jednu važnu karakteristiku: tamo ne postoji inkompatibilnost članstva u parlamentu i u izvršnoj vlasti. Time je novi prvi ministar, koji nije vodio svoju stranku na parlamentarne izbore, do neke mjere ograničen, jer budući da kabinet proizlazi iz parlamenta i da ga čine oni koji su izabrani u parlament, prvi ministar bi nekoga tko nije član parlamenta u vladu mogao imenovati samo tako da najprije provede dodatne izbore u nekoj od izbornih jedinica, dakle, da prije toga netko od zastupnika podnese ostavku, kako bi se moglo izabrati novog člana parlamenta", govori u uvodu naš sugovornik.

No, Gjenero dalje objašnjava situaciju preko La Manchea.

"Prvi prepoznatljivi potez Lis Truss je činjenica da na ključnim ministarskim mjestima nema 'bijelih muškaraca'. Velika promjena koja se dogodila u odnosu prema poimanju etničkog karaktera Britanije, pripisuje se prije svega trećoj ženi na premijerskoj poziciji.

Međutim, da bi treća žena na poziciji britanskog prvog ministra mogla napraviti ovu promjenu, pretpostavka je bila to da je britanska Konzervativna stranka već ranije vodila politiku integriranja pripadnika manjinskih zajednica. Truss je tek treća žena na čelu britanske vlade, ali zanimljivo je da su i obje njene prethodnice, Margaret Thatcher i Theresa May, bile šefice Konzervativne stranke, što nije baš u skladu s dominantnim stereotipima o odnosu ljevice i desnice prema manjinama i ranjivim skupinama", podsjeća analitičar.

Nepovoljna i teška situacija u Ujedinjenom Kraljevstvu

"Truss ulazi u političku arenu u kontroverzno vrijeme. Britanija je pritisnuta dvjema krizama: onom koja je posljedica Brexita i onom koja je posljedica ruske invazije na Ukrajinu i tom invazijom izazvane globalne energetske krize. Preostale su joj dvije godine do redovnih parlamentarnih izbora, a rezultat tih izbora odlučit će hoće li ona biti tek kratkotrajna zvijezda, kao što su to zapravo bili i May i Boris

Johnson, ili ima šansu uspostaviti dugotrajniju administraciju i relevantniji utjecaj na procese u svojoj zemlji", navodi Davor Gjenero.

Truss na "čistom terenu" nakon Brexita, ali u neprijateljstvu s Moskvom

"Za razliku od May, koja je bila protivnica Brexita, ali nije uspjela s EU dogovoriti meki razlaz i Johnsona, koji je na koncu, unatoč tome što je bio jedan od ključnih pokretača Brexita, na kraju lakše dogovorio uvjete razlaza s Bruxellesom, dakle, za razliku od dvoje njenih prethodnika čije je mandate obilježio Brexit, ona ulazi u arenu kad je Brexit gotova i nepovratna stvar. Ona će se morati baviti nekima od posljedica Brexita, ali to više nije političko pitanje o kojem će se voditi relevantne političke rasprave.

Johnson je u svojem mandatu bilježio samo troškove razlaza s Unijom, a uz malo političke vještine i još više sreće, Truss može početi ubirati političke koristi samostalnosti Britanije. Naime, već za Johnsona, koji se prilično dobro razumio s američkim predsjednikom **Joeom Bidenom**, Britanija je obnovila 'posebne odnose' s SAD-om, koji su bili potonuli zbog nerazumijevanja, pa i netrpeljivosti između May i bivšeg američkog predsjednika **Donalda Trumpa**.

U novim okolnostima Britanija bi mogla iskoristiti europsku, prije svega njemačku, ovisnost o ruskim energentima i utjecaj te ovisnosti koji smanjuje manevarski prostor europske politike u odnosu na totalitarni režim **Vladimira Putina** i njegovu agresiju na Ukrajinu. Ruska diplomacija i politika točno je razumjela da bi joj Truss mogla biti još neugodniji protivnik, štoviše otvoreni neprijatelj, nego što je to bio Johnson, pa od tuda i napadi Putinova unutarnjeg kruga- **Sergej Lavrov** i **Dmitrij Medvjedev**- na Truss.

Britanija bi se u odnosu prema Rusiji i prema zaustavljanju njena utjecaja na starom kontinentu mogla afirmirati kao ključan partner Sjedinjenim Državama. Njena retorika će ostati tvrda, kakva je i sada, a Britanija bi mogla još više nego do sada- a u njenom mandatu u Foreign Officeu već se jasno vidjela ta namjera- utjecati na procese zaustavljanja ruskog utjecaja i suprotstavljanje kontaminaciji europskog prostora utjecajem Putinovih trabanata", vrlo precizno analizira Gjenero trenutak u kojem je Liz Truss stupila na europsku i svjetsku političku scenu.

Komentirajući geostratešku situaciju u državama u krugu oko Hrvatske, koja nije nimalo laka, ni bezopasna, Gjenero podsjeća i na vrlo važne aspekte: "Izboru Liz Truss ne vesele se niti u Srbiji, niti u krugovima oko **Milorada Dodika** pa niti u cijelom miljeu takozvanog 'Srpskog sveta'".

Napetosti "jastreba" Truss prema Sjevernoj Irskoj, ali i Škotskoj

Nabrajajući dalje s čime se sve nova britanska premijerka suočava u sadašnjem trenutku, analitičar Davor Gjenero kaže i sljedeće:

"Osim ekonomskih problema, Truss ima još jednu unutarnjopolitičku 'nagaznu minu', a to su odnosi sa Sjevernoj Irskom pa i Škotskom. Prema Sjevernoj Irskoj profilirala se kao 'jastreb', blokirala je provođenje protokola s EU, a to joj snažno zamjeraju i u Bruxellesu, ali i u Washingtonu, a nastavi li takvu politiku, to bi mogao biti razlog za kvarenje odnosa s administracijom predsjednika Bidena.

Kada je riječ o Škotskoj, vidjet ćemo hoće li preuzeti racionalnu meku politiku koju je vodio **David Cameron**, koji je tom politikom spriječio odvajanje Škotske, ili će

nastaviti tvrdom politikom, koju je zagovarao Johnson i bitno zakomplicirao odnose sa škotskom regionalnom vladom.

Što se tiče ekonomske politike, valja očekivati da će Truss biti pragmatična. Kao i svaki konzervativac, u kampanji za izbor u stranci obećavala je porezno rasterećenje i smanjivanje poreza, ali sada već govori o suprotnoj politici, politici pomoći građanima i gospodarstvu državnim transferima. Pragmatizam je uvijek bio obilježje konzervativnih vlada i on im je i omogućio dugotrajnu vladavinu", zaključuje svoju opsežnu analizu za Objektivno Davor Gjenero.

**Dopušteno je prenošenje sadržaja uz objavu izvora i autora.*

Tekst je nastao u okviru projekta kojeg je financijski podržala Agencija za elektroničke medije.

Agencija za elektroničke medije
Agency for the electronic media

U ovom članku:

POVEZANE VIJESTI

[Impressum](#) | [Newsletter](#) | [Politika privatnosti i kolačića](#) | [Uvjeti korištenja](#) | [Oglašavanje](#)
Copyright © 2022 Objektivno.hr | Designed by House of Code

 10 583 pratitelja